

## **X Premi de conte curt ES CÒDOL**

Associació de Veïns i Amics de Calella de Palafrugell

### *La finestreta*

Quan va morir, la matinada del 23 d'abril de 1981, no va trobar pas un cel solemne. Hi havia una porta, una finestreta i un funcionari rere una taula plena de carpetes. Tot plegat tenia més aire d'administració que d'eternitat.

—Josep Pla i Casadevall?

—Servidor.

El funcionari va obrir un expedient gruixut com cap altre.

—Déu n'hi do, quantes pàgines.

—He procurat no perdre el temps.

—Aquí diu que va ser corresponsal durant gairebé vint anys.

—Sí, correcte.

—Però també que era un home casolà.

—Per saber si casa seva és bona, abans cal haver-ne vist unes quantes més, no creu?

El funcionari se'l mirà i assentí amb el cap, anotant tot seguit la resposta.

—També consta que era tímid.

—Bastant, probablement; sí. Però això no és incompatible amb conversar. Per parlar

bé, primer cal escoltar.

El funcionari va passar unes quantes pàgines més d'aquell ampli dossier.

—Articles, dietaris, llibres de viatges, assaigs... Com és que escrivia tant?

En Pla va mirar per la finestra.

—Perquè les coses desapareixen.

—Només per això?

—Bé, no cregui que és poc. Els dies s'acaben, els pobles canvien, les persones moren.

I si no ho apuntes tot plegat, sembla que no hagin existit, ni els uns ni els altres.

—I per això escrigué “El quadern gris”, per exemple?

—Aquell quadern era sobretot un exercici per aprendre a mirar.

El funcionari va alçar el cap.

—Molta gent diu que vostè només observava.

—"Només" és una paraula molt ambiciosa.

—Però no jutjava gens la realitat?

—La realitat ja fa prou feina tota sola. No necessitava que jo hi afegís ornaments.

Va continuar llegint.

—Mai no es va deixar seduir gaire per les ideologies, diu també.

—És que acostumen a explicar el món abans d'haver-lo observat...

—I aquí també assenyala que vostè era individualista.

—Era prudent, més aviat.

—També escriu sovint sobre la hipocresia.

—És que n'hi ha molta més de la que sembla!

El funcionari somrigué, i procedí amb la fitxa que tenia del nouvingut.

—Veig que fumava molt.

En Josep Pla es palpà les butxaques.

—Ja m'imaginava que aquí no en trobaria... Massa que m'hi ha fet pensar, ara!

Tots dos van callar un moment. L'home va obrir una última carpeta.

—Si no li sap greu, hem de parlar també de la vellesa. Entre altres coses, i com bé deu recordar, vostè va escriure que no era cap catàstrofe.

—Correcte. No, no ho és pas, una catàstrofe. Quan un és vell, almenys deixa de córrer darrere d'algunes ximpleries. I això ja és un gran què.

—I també és seva una altra frase prou memorable: “La vida és una impressionant collonada ridícula”, escrigué en un moment determinat.

—Sí.

—Encara ho pensa, això?

En Pla no contestà de seguida. Durant uns pocs segons, va recordar paisatges i tavernes i pescadors i camps i cafès i converses i silencis. En definitiva, bona part de tot allò que havia intentat retenir durant els vuitanta-quatre anys que pogué allargar l'estada terrenal.

—Sí.

—I, malgrat això, va dedicar tota la vida a observar-la, aquesta collonada ridícula...

En Josep Pla es va limitar a somriure. El funcionari va tancar l'expedient.

—Sap quin problema hem tingut amb vostè? Que no acabava d'encaixar enlloc. Ni moralista, ni revolucionari, ni místic, ni cínic del tot.

—Potser tampoc és pas cap mala notícia, aleshores.

L'home estampà un segell.

—Ja ho tenim, senyor Pla. Pot entrar.

D'entrada, però, en Josep Pla es quedà quiet.

—Entenc que no hi ha pressa, oi?

—No, no; cap ni una.

—Doncs m'agradaria seure una estona aquí, abans d'entrar.

—D'acord, cap problema. I què farà, si no és preguntar massa?

En Pla mirà la llum que s'estenia més enllà de la porta.

—El que he fet sempre.

—O sigui...?

—Mirar.

El funcionari va assentir.

Josep Pla s'assegué en un banc de pedra, es va treure una llibreta de la butxaca i, abans d'entrar a l'eternitat, va començar a prendre'n algunes notes. Si fa o no fa com havia fet sempre. Anava amb ell.